

Razumevanje planskih dokumenata kao preduslov participacije

PRILOG 3

Rani javni uvid u Generalni urbanistički plan Beograda 2041 GUP 2041

Priručnik je izradila stručna organizacija *Nova planska praksa* u okviru projekta *Raščivijajmo planiranje! Informisano društvo ka suštinskoj participaciji.*

Izdavač:
Nova planska praksa

Autorke:
Ljubica Slavković,
Jasmina Đokić,
Ksenija Radovanović,
Ana Graovac

Dizajn:
Jelena Kesić

Štampa:
Standard 2, Beograd

Tiraž:
200

ISBN 978-86-903760-4-9

Projekat je podržala Ambasade SAD. Izneseni stavovi, mišljenja i zaključci nužno ne izražavaju stavove Vlade SAD, već isključivo autora.

Beograd 2022

interaktivniurbanizam.com

Sadržaj

01	Šta je GUP?	04
	Zadatak Generalnog urbanističkog plana, GUP-a	06
	GUP i konflikt	08
	Šta sadrži GUP?	10
	Kako se izrađuje Generalni urbanistički plan - GUP	12
02	Istorijat beogradskog GUP-a	14
	Karakter dosadašnjih GUP-ova	15
03	GUP 2016 - istorijat izrade danas važećeg GUP Beograda	17
04	GUP 2041: okolnosti i očekivanja	19
	Zakonski okvir i planski osnov za izradu GUP-a 2041	19
	Šta očekuju građani?	21
	A šta očekuje uprava – rani javni uvid u GUP 2041	22
05	DOMETI GUP 2041 – faza ranog javnog uvida	23
	Predstavljanje plana javnosti – javne prezentacije	23
	Metodologija?	26
	Analiza planskog rešenja?	26
	Pojedinačni projekti?	28
06	ŠTA DALJE? Javni uvid u GUP 2041	30
07	ANEKS 1	31
08	ANEKS 2	34

01 Šta je GUP?

Generalni urbanistički plan (GUP) je tradicionalno najvažniji plan za Grad Beograd. Svaki novi GUP predstavlja preispitivanje dotadašnjeg urbanog razvoja, i trenutak je za postavljanje ciljeva i vizija za budućnost Beograda.

Generalni urbanistički plan je, prema Zakonu o planiranju i izgradnji¹, definisan kao *strateški urbanistički plan*. Kao dokument strateškog planiranja je prepoznat i u Zakonu o planskom sistemu Republike Srbije².

Strateška komponenta se odnosi na planiranje urbanog razvoja, a urbanistička na opšta pravila kojima se određuju namene i korišćenje građevinskog zemljišta.

Generalni urbanistički plan – GUP, se donosi za naselja koja imaju status grada. U Srbiji ih ima ukupno 28 i uz to jedan dodatni - za Beograd kao glavni grad.

GUP je jedan od najvažnijih planskih dokumenata koji može da odgovori izazovima savremenog društvenog konteksta - jer se nalazi na prelasku sa prostora

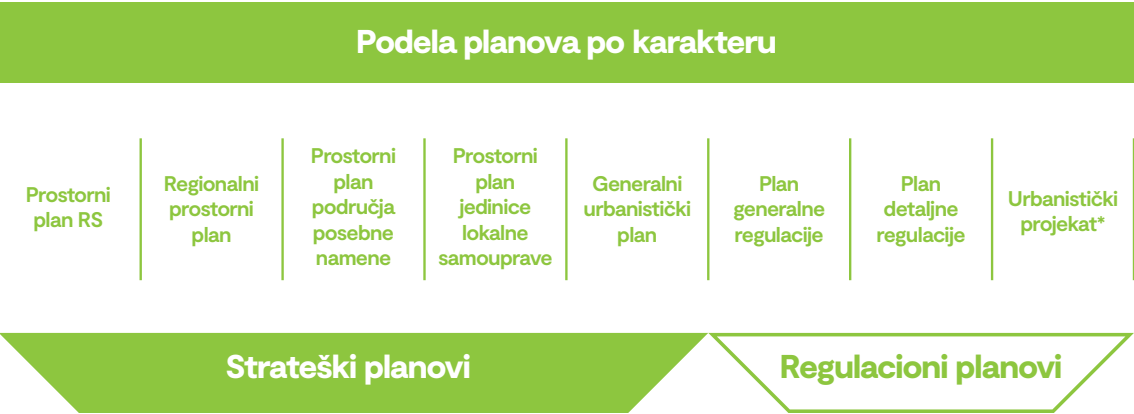
¹ Zakon o planiranju i izgradnji, „Službeni glasnik RS”, br. 72/2009, 81/2009 – ispr., 64/2010 – odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 – odluka US, 50/2013 – odluka US, 98/2013 – odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – dr. zakon, 9/2020 i 52/2021.

² Zakon o planskom sistemu Republike Srbije, „Službeni glasnik RS”, br. 30/2018.

regiona i opština na urbani prostor grada, kao i na prelasku sa celine na detalj, odnosno sa strateškog na regulaciono planiranje.

Ključan je za grad jer predstavlja plan u kome se razvojne politike oprostoraavaju na nivou gradske teritorije.

Generalni urbanistički plan se nužno oslanja na prostorne planove, kao i na druge strategije i razvojne politike koje se odnose na prostor, a nisu planovi.

* Zbog elemenata regulacije koji se po Zakonu mogu definisati ili menjati urbanističkim projektom, svrstaćemo ga u kategoriju „regulacionog plana“, iako formalno nije planski dokument

Zadatak Generalnog urbanističkog plana, GUP-a

Zadatak generalnog urbanističkog plana, kao *strateškog plana*, jeste:

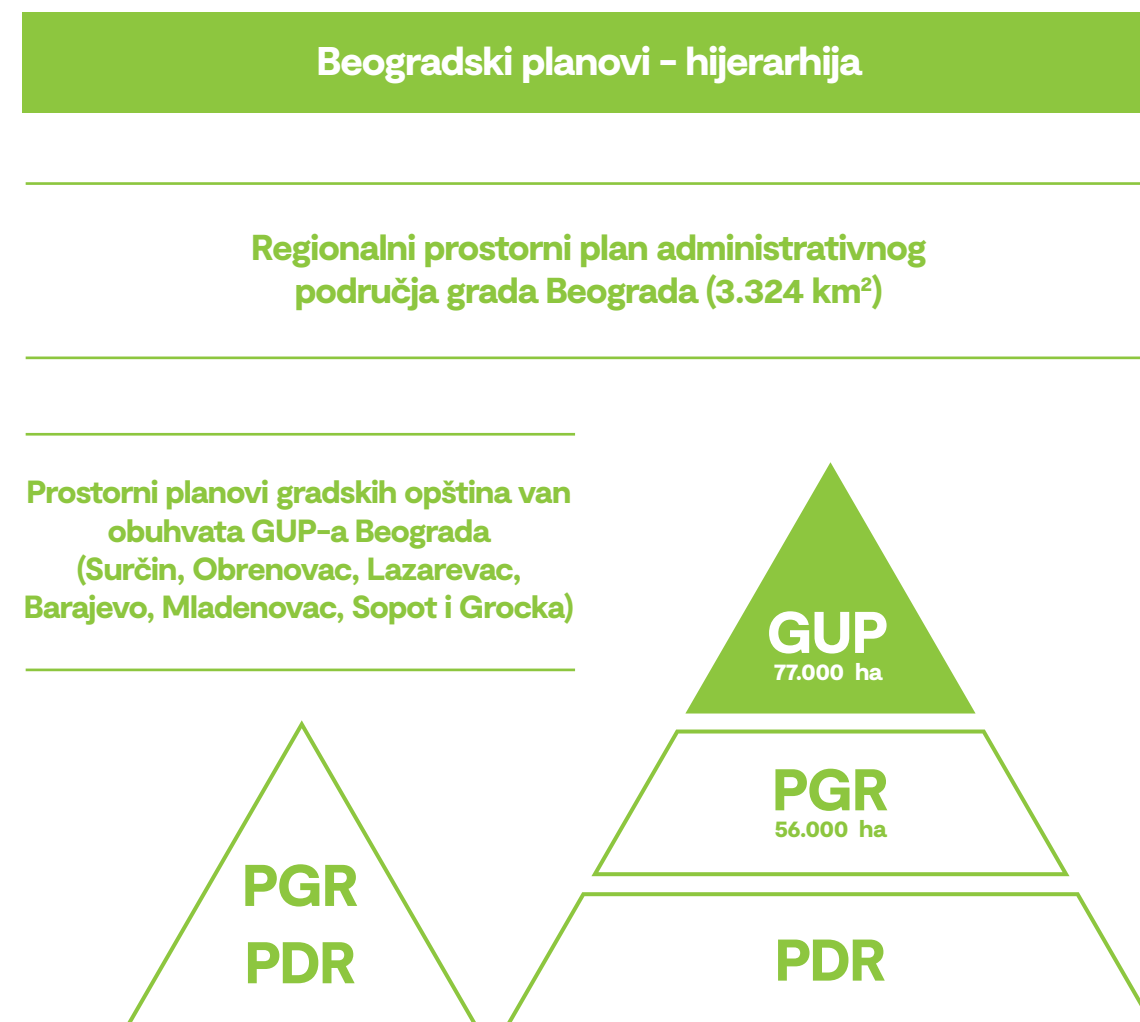
- da osmisli viziju razvoja grada za duži period, na 20 ili više godina;
- da postavi ostvarive ciljeve i pravce razvoja koji odgovaraju takvoj postavljenoj viziji;
- da odredi mere koje vode do takvih ciljeva;

Zadatak GUP-a, kao *urbanističkog plana*, jeste da kroz opšte urbanističke instrumente omogući realizaciju strateških odluka u gradskom prostoru.

Dakle, GUP **ne daje** konkretna pravila za parcele, „ne spušta se na detalj“, već određuje zone, kriterijume, instrumente koji se dalje sprovode, kroz plan generalne regulacije (PGR).

Za svaku od namena u prostoru – stanovanje, saobraćaj, privreda, javne službe, infrastruktura, sportske površine i objekti, zelene površine i dr, definišu se pravila koja se kasnije razrađuju kroz PGR. U ova pravila spadaju i mere zaštite životne sredine, prirode i kulturnog nasleđa.

GUP služi da dugoročni razvoj i promene u urbanom prostoru učini usklađenim, balansiranim i održivim.

GUP i konflikt

U društvima koji počivaju na pluralizmu interesa, odnosno teže da budu demokratska, konflikti u procesu razvoja grada su očekivani. Mnoštvo različitih pojedinaca, grupa i organizacija, povezanih po najrazličitijim osnovama, generišu mnoštvo interesa, od kojih su mnogi međusobno suprotstavljeni.

Karakteristični konflikti interesa, i najznačajniji za urbanističko planiranje, su oni između društvenih potreba koje se tiču javnih prostora, priuštivog stanovanja, zdravstva, kulture, ekoloških standarda, kojima se suprotstavljaju pojedinačni i grupni interesi za određenim načinom korišćenja prostora. Iza ovih drugih često stoje želje za ekonomskim rastom i profitom.

Zbog toga, GUP treba da predstavlja „zajednički dogovor“ oko opštih standarda života, rada i prioriteta razvoja u gradu, kao i načina njihove primene u konkretnom fizičkom prostoru, tj. na gradskoj teritoriji. ***Postići takav dogovor nije lako.***

Može nam se činiti da postoje opšte društvene vrednosti oko kojih nema mnogo sporenja, naročito jer ih preuzimamo iz već usvojenih zakona, strategija i opštih društvenih opredeljenja. Na primer: svi se slažemo da želimo dostupno zdravstvo i školovanje, kvalitetan ambijent za život, rad i rekreaciju, zdravu životnu sredinu, itd. Problem nastaje kada te vrednosti treba ***kroz konkretne mere realizovati*** u gradskom prostoru. Za postizanje kompromisnih rešenja i minimiziranje konflikata, važan je dobro pripremljen ***generalni urbanistički plan***.

Stoga, jasno je da je sam proces pripreme, izrade i usvajanja GUP-a ključan, i da predstavlja ***javni interes***. Kako bi se postigao najširi konsenzus, od presudnog je značaja da izrada ovog plana bude transparentna i da u njoj učestvuju javne institucije, stručnjaci, građani, organizacije civilnog društva i privrednici – javnost, u što većem broju.

Šta sadrži GUP?

GUP treba da predstavi³ strateške pravce, vizije i scenarije razvoja, i to kroz prikazivanje: generalnih urbanističkih rešenja, pretežnih namena, generalnih pravaca i koridora, podela na celine za dalju razradu, polaznih osnova, smernica za sprovođenje plana...

Polazne osnove plana su kontekst (zakonski, socijalni, ekonomski, vrednosni, kulturni i dr.) i ulazni podaci koji određuju postupak njegove izrade, sadržaj i karakter planskog rešenja:

- 01** obrazloženje pravnog i planskog osnova u vidu izvoda iz plana višeg reda, odnosno šireg područja, donesenih na osnovu Zakona;
- 02** obrazloženje smernica Strategije održivog urbanog razvoja Republike Srbije;
- 03** opis obuhvata plana i građevinskog područja;
- 04** evaluaciju postojećeg stanja i važećeg generalnog urbanističkog plana;
- 05** scenarije prostornog razvoja grada;
- 06** viziju, opšti i posebne ciljeve;

³ Pravilnik o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata prostornog i urbanističkog planiranja, „Sl. glasnik RS”, br. 32/2019.

Sadržaj GUP-a je propisan Zakonom, a u svojoj suštini treba da sadrži sve elemente koji definišu prostorni razvoj, date kroz grafičke, numeričke, opisne kriterijume i parametre:

- 01** opis i kriterijumi podele na zone ili urbanističke celine;
- 02** generalna urbanistička rešenja zasnovana na dugoročnoj strategiji održivog razvoja;
- 03** opšti urbanistički uslovi i mere uređenja i izgradnje prostora;
- 04** opšti uslovi i mere zaštite i unapređenja prostora;
- 05** podela na celine za dalju plansku razradu kroz izradu planova generalne regulacije za građevinsko područje, odnosno kroz izradu planskih i urbanističko-tehničkih dokumenata za površine van građevinskog područja;
- 06** prioritetni strateški programi i projekti sa institucionalnim, finansijskim i vremenskim elementima za njihovo sprovođenje;
- 07** ključni pokazatelji urbanog razvoja;
- 08** ostali elementi koji su značajni za dalje sprovođenje urbanističkog plana.

Kako se izrađuje Generalni urbanistički plan – GUP

Osmišljavanje konkretne metodologije izrade GUP-a je ključni korak i neophodan uslov za kvalitetan planski dokument.

Metodologija mora biti koncipirana kao sistem tj. niz osmišljenih i povezanih tehnika, postupaka, pravila i alata, kojima se prepoznaje i analizira okvir za izradu GUP-a, a zatim i čitava njegova izrada i sprovođenje. Razvojem i primenom adekvatne metodologije se analizira postojeće stanje u gradu po sektorskim temama, problemi i ciljevi razvoja, zatim mehanizmi realizacije i monitoring sprovođenja, a onda i prilagođavanje promeni uslova i trendova tokom čitavog perioda važenja plana – u slučaju GUP-a, taj period je barem 20 godina.

U postupku izrade GUP-a, podrazumeva se konsekventnost postupaka: rezultati jednog koraka su osnov za izradu sledećeg. Ciljevi proističu iz vizije i postojećeg stanja, a svaki cilj treba da bude praćen konkretnim merama za njegovu realizaciju.

Izrada GUP-a se oslanja na primenu urbanističkih tehnika, kriterijuma i stručnih znanja koja se prilagođavaju konkretnoj metodologiji. *Urbanistički alati*

omogućavaju realno vrednovanje postojećeg stanja, projekcija za naredni period, i očekivanih kvalitativnih i kvantitativnih promena. Bez njihove primene, nemoguće je znati od kakvog stanja polazimo, čemu težimo, niti koliko smo uspeli u realizaciji postavljenih ciljeva.

Na kraju, otvorenost i demokratičnost procesa izrade plana, istinsko uključivanje stručnjaka, stručnih organizacija, civilnog sektora, privrednih činilaca i najšire javnosti zaista je od suštinske važnosti za kvalitet planskog rešenja i njegovu sprovodivost u fazama implementacije. ***U savremenim uslovima nije moguće postići dobar i sprovodiv koncept urbanog razvoja ukoliko oko njega nije postignut širok konsenzus.***

02 Istorijat beogradskog GUP-a

Od prvih urbanističkih koraka u Beogradu, Urbanističkog plana Emilijana Josimovića 1847. godine, do danas, Beograd je imao svega četiri generalna (urbanistička) plana. Prvi takav sveobuhvatan plan izrađen je u periodu između dva svetska rata, 1923. godine. Odmah nakon Drugog svetskog rata se pristupilo izradi novog GUP-a (1950), a nakon toga, usledila su samo još dva (1972, 2003), uz nekoliko važnijih izmena i dopuna (npr. 1985, 2016).

Ovakva dinamika i učestalost izrade generalnog urbanističkog plana ukazuje na to da su potrebu za novim planovima ove vrste inicirale velike promene u političkom, društvenom i ekonomskom sistemu. Takođe, i na to da su društveno-ekonomske potrebe, koje su se prirodno menjale tokom dugih vremenskih perioda u kojima je na snazi bio jedan plan, neminovno iziskivale novi planski pristup i ulogu ovog plana.

Kako raste potreba za otvaranjem novog planskog ciklusa, aktuelno je pitanje šta jeste i šta bi trebalo da bude GUP, ali možda i najvažnije – šta može da bude GUP danas?

Karakter dosadašnjih GUP-ova

GUP 1923 je bio tradicionalni urbanistički projekat – *Grad po meri evropske Jugoslavije*. Iako nije bio prvi plan koji je uređivao celu teritoriju Beograda, po načinu izrade i sadržaju često se predstavlja kao prvi moderan generalni plan Beograda.

GUP 1950 je rađen kao intuitivno-kreativni poduhvat - *Vizija nove prestonice za novu državu*.

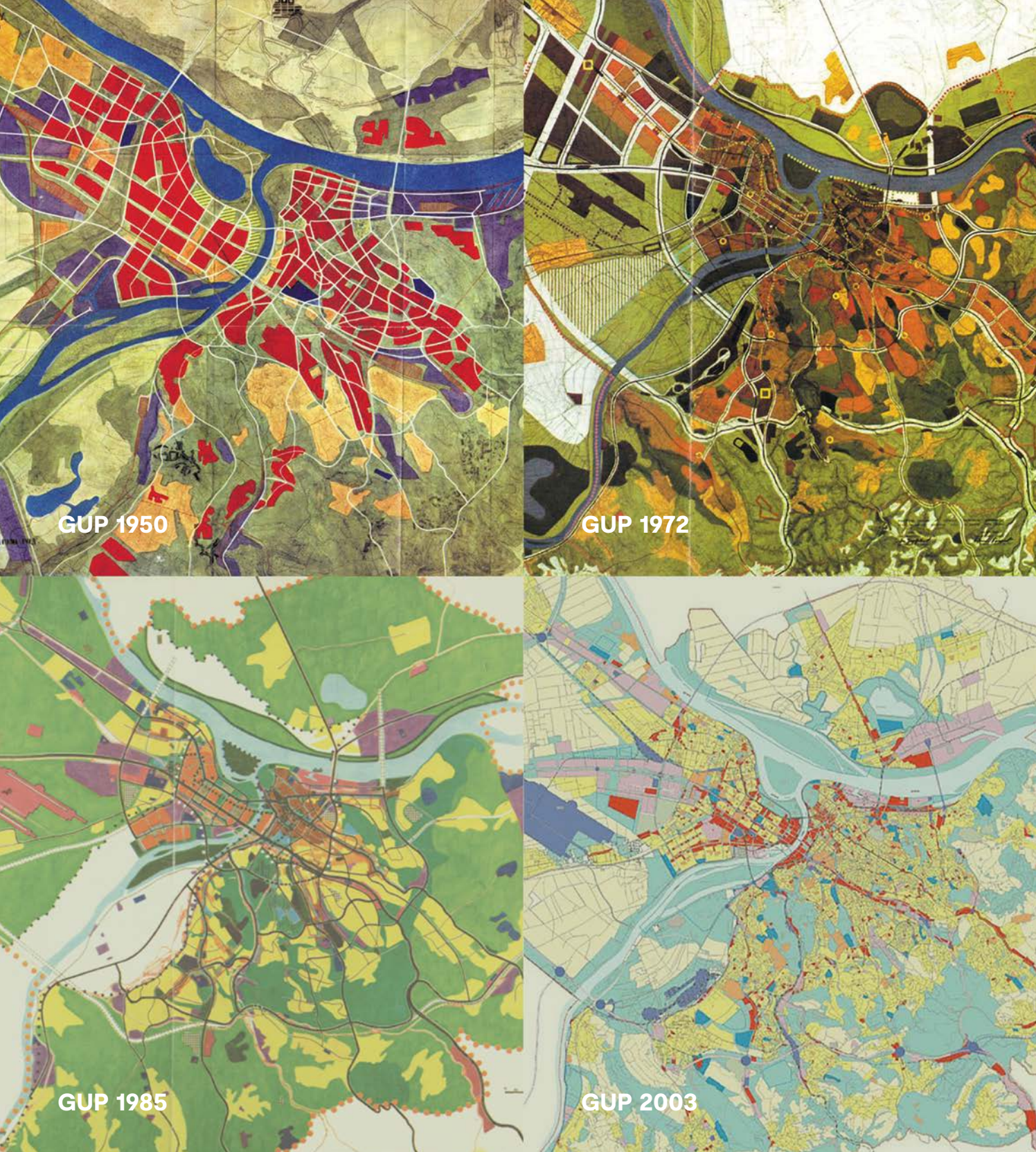
GUP 1972 je bio ambiciozan planski dokument, sa čvrstom metodološkom i ideološkom podlogom koji objedinjuje sve, od tehničkog dokumenta do strateškog procesa - *Racionalno, sveobuhvatno i kontinualno planiranje grada*.

GUP 1985 je predstavljao reviziju GUP-a iz 1972. godine, u odnosu na njegovu dotadašnju implementaciju i ponovno sagledavanje društveno-ekonomskih projekcija. Koncipiran je na principima razvoja, a ne nužno i rasta - *Racionalizacija parametara, ciljeva i vizionarskih rešenja*.

GUP 2003 je plan postsocijalističkog tranzicionog Beograda, zbog čega ima dvojni karakter: strateški i operativni plan - *Planiranje u uslovima tranzicije i promene planskog sistema*.

GUP 2016, koncipiran kao planski osnov za plan generalne regulacije, PGR, i „planiranje lokacija“ – *Efikasnost procedura i neizvesnost realizacije planskih rešenja*.

03 GUP 2016 – istorijat izrade danas važećeg GUP Beograda

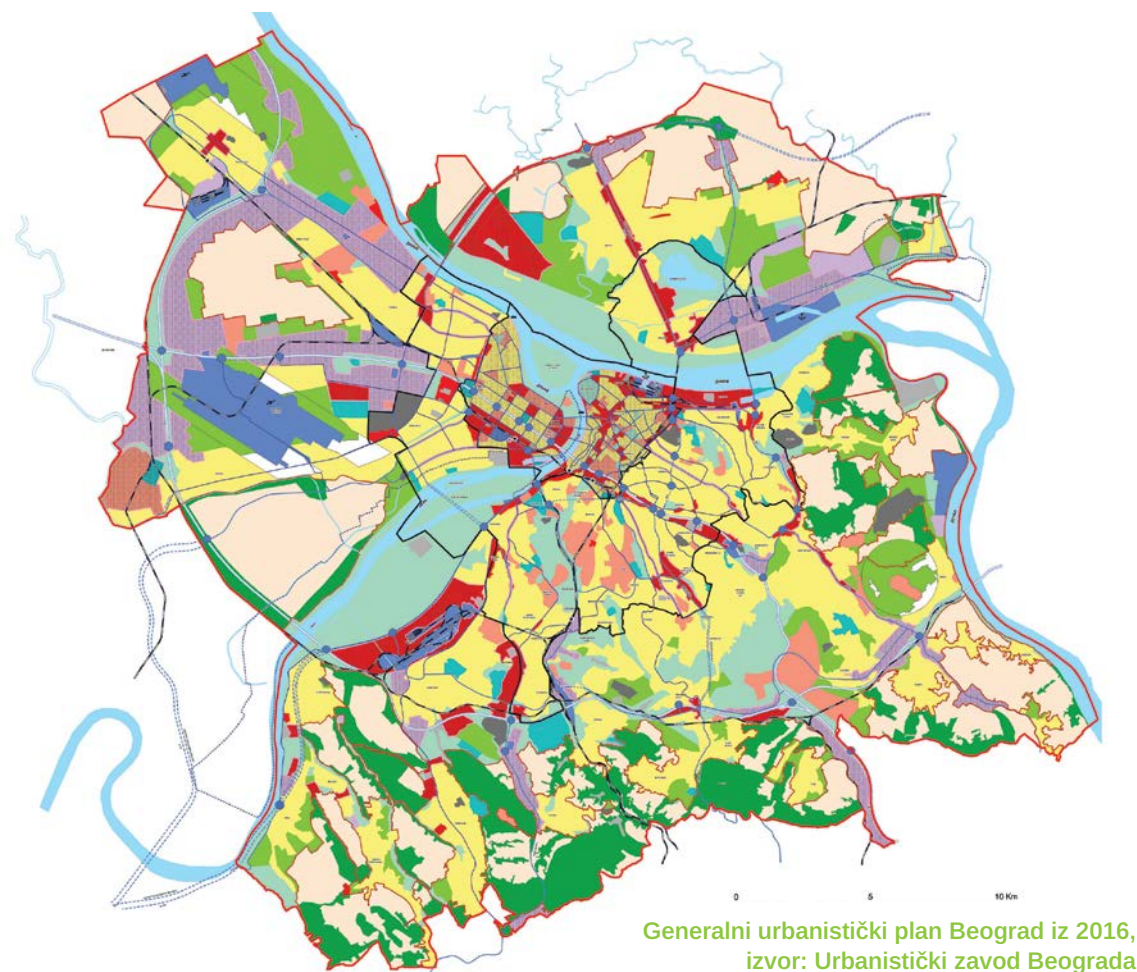
Za Beograd je 2003. godine usvojen Generalni plan Beograda 2021⁴, rađen više godina u relativno otvorenom procesu. Zadatak ovog plana, prvog u postsocijalističkom periodu, bio je da implementira rešenja za prevazilaženje posledica postsocijalističke društvene i ekonomske tranzicije, odnosno transformacije urbanističke paradigme. Taj ogroman zadatak je delimično urađen. Iako je ovaj plan i osporavan i hvaljen u periodu nakon usvajanja, činjenica je da je GP 2021⁵ predstavljao čvrstu osnovu za razvoj grada i promene u urbanoj strukturi u narednoj deceniji.

Nakon nekoliko izmena i dopuna, 2016. godine dolazi do suštinske izmene ovog plana. Revizijom 2016. godine integrisane su određene ideje i ambicije tadašnje gradske uprave, bez njihove provere i diskusije sa stručnom i širom javnosti. Izgradnja Makiškog polja, planiranje nove gradske luke na novoj lokaciji (od koje se u međuvremenu odustalo), veliki komercijalni i industrijski potezi levo od Dunava – to su suštinske novine GUP iz 2016, pridodate postojećoj bazi – GP 2021.

⁴ Iako je u pitanju generalni urbanistički plan, tradicionalno nazivan GUP, u nazivu ovog konkretnog plana ne stoji „urbanistički“, pa je ispravna skraćenica GP umesto GUP

⁵ Generalni plan Beograda 2021, „Sl.list Beograda“, br. 27/03

Iako je zadržana koncepcija urbanog razvoja sagledana još 2003. godine, usled brojnih i suštinskih promena samog plana (uvođenja lokacija za velike gradske projekte, prostora od posebnog interesa za grad, transformacije nekadašnjih industrijskih i vojnih kompleksa i dr.), a tako i planskog sistema i uvođenja PGR-a kao novine (PGR „preuzima“ operativnu ulogu, dok GUP zadržava primarno stratešku), danas važeći generalni urbanistički plan je zapravo plan usvojen 2016. godine⁶.

⁶ Generalni urbanistički plan Beograda, „Sl. list grada Beograda“, br. 11/16

04 GUP 2041: okolnosti i očekivanja

Zakonski okvir i planski osnov za izradu GUP-a 2041

Izrada generalnog urbanističkog plana definisana je Zakonom o planiranju i izgradnji, Odlukom o izradi Generalnog urbanističkog plana Beograda⁷, i Pravilnikom o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata prostornog i urbanističkog planiranja.

Rešenja predstavljena u GUP-u, o budućem razvoju grada, nisu i ne smeju da budu proizvoljne ideje obrađivača plana. Ona su utemeljena na drugim, prethodno usvojenim nacionalnim i lokalnim razvojnim strategijama i evropskim i drugim međunarodnim dokumentima koja su prihvaćena u našoj zemlji.

To su:

- 01** Regionalni prostorni plan administrativnog područja grada Beograda (2004, izmena 2011, izmena 2018);
- 02** Strategija održivog urbanog razvoja RS do 2030. godine - dokument prostornog i urbanističkog planiranja;

⁷ Odluka o izradi Generalnog urbanističkog plana Beograda 2041, „Sl. list Grada Beograda“, br. 74/19.

- 03** Strategija razvoja grada Beograda do 2021. godine;
- 04** Osnov za izradu novog plana predstavlja i evaluacija rešenja GUP-a iz 2016. godine (novina u Pravilniku o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata prostornog i urbanističkog planiranja)

Čak dva od pobrojanih dokumenata su usvojena pre skoro dve decenije, i u postupku je izrada novih. Takođe, u izradi je i nekoliko drugih važnih dokumenata koji bi trebalo da predstavljaju osnov za planska rešenja u GUP-u:

- 01** Strategija razvoja grada Beograda do 2027. godine;
- 02** Nacionalna stambena strategija 2020. do 2030. godine;
- 03** Gradska stambena strategija;
- 04** Popis stanovništva, domaćinstava i stanova (planiran za april 2021, ali odložen za oktobar 2022. godine zbog pandemije);

Osnov za izradu GUP-a je nepotpun, i postoji velika verovatnoća da će neka od rešenja biti u koliziji u različitim dokumentima kada do njihovog usvajanja dođe. Zakon nije regulisao potrebu sinhronizacije usvajanja dokumenata, kako bi se obezbedila njihova usaglašenost i realna sprovodivost.

Nepotpunost planskog osnova dodatno pojačava potrebu za kvalitetnim participativnim procesom sa ozbiljnim učešćem stručnih organizacija, javnih preduzeća, akademske zajednice, civilnih udruženja i organizacija i najšire javnosti.

Šta očekuju građani?

GUP se izrađuje za interval od 20-25 godina. To je period u kome se dobro osmišljena strategija razvoja grada može pratiti i prilagođavati stalnim promenama u savremenom društvu i urbanoj sredini. Novi GUP – nova strategija, se posle ovog vremena radi sa ciljem da se preispitaju idejne postavke i vizija, i postave nove, u skladu sa promenjenim uslovima.

Stručna i šira javnost očekuju da GUP ide u dva pravca: da rešava postojeće probleme u funkcionisanju grada, i da pruži i omogući viziju razvoja grada u periodu do 2041, a verovatno i duže. Dakle, on mora da:

- 01** Predloži izlaz iz postojećih problema u saobraćaju, infrastrukturi, dostupnosti sadržaja, i drugih.
- 02** Odgovori na potrebe građana;
- 03** Planira i omogući tehnološka i sistemska unapređenja, u skladu sa opštim nivoom razvoja;
- 04** Pruži viziju novih, boljih 20 godina;
- 05** Ponudi rešenja koja treba da dovedu do opšteg prosperiteta i unapređenja života u gradu.

Realno je očekivati maksimum, a zadatak javnosti – posebno stručne, je da učestvuje u ovom procesu, i usmerava i kontroliše rad uprave i obrađivača.

A šta očekuje uprava – rani javni uvid u GUP 2041

Međutim, naziru se druge želje gradske uprave kada je reč o sadržaju i ciljevima GUP-a 2041. Već nekoliko godina putem medija se promovišu ideje o izgradnji nacionalnog stadiona, izgradnji na beogradskim zelenim i šumskim lokacijama, o izmeštanju starih sportskih kompleksa oko kojih se grad razvijao (Hipodrom). *Elaborat izložen na ranom javnom uvidu uvrstio je mnoge ovakve intervencije u plansko rešenje.*

S druge strane, važne teme koje se tiču kvaliteta životnog i radnog okruženja građana Beograda, Elaborat izložen na rani javni uvid (RJU) ni na koji način nije tretirao. Na primer, raznovrsnije i dostupno stanovanje za različite strukture domaćinstava i njihove finansijske mogućnosti, zagađenje u stalnom porastu, obnavljanje i upotpunjavanje sportskih i rekreativnih kapaciteta grada, nisu bili predmet ozbiljnije analize i intervencije.

Pretpostavku o širenju građevinskih kapaciteta kao osnovnom cilju izrade GUP potvrđuje i činjenica da u dosadašnjem procesu izrade plana – u kome se postavljaju ključne vrednosti i planirane intervencije - nije bilo ozbiljnih razgovora niti stvarno pripremljene i osmišljene participacije, kako sa stručnom, tako i sa širom javnosti.

05 DOMETI GUP 2041 – faza ranog javnog uvida

Predstavljanje plana javnosti – javne prezentacije

GUP 2041 izložen je na rani javni uvid tokom 18 dana, u periodu od 13 do 30. juna 2022. godine, svakog radnog dana od 12 do 18 časova.

Odluka o izradi novog generalnog urbanističkog plana Beograda doneta je 2019. godine⁸. Nakon više od tri godine, javnosti je predstavljen Elaborat za rani javni uvid. U procesu pripreme Elaborata, sprovedena je anketa o nekim od pitanja vezanim za sadržaj GUP-a koja je uključila nešto preko 2,000 građana, tj. 0.6% stanovnika koji žive u području obuhvaćenim ovim planom⁹.

Od početka izrade plana do danas, nije bilo ozbiljnijih dogovora i debate u okvirima stručne javnosti - ili bar oni nisu javno predstavljeni. Elaborat za rani javni uvid (RJU) ignoriše i izostavlja mnoge važne ciljeve zacrtane u drugim dokumentima, pre svega Strategiji održivog urbanog razvoja, ključnog dokumenta na koji GUP 2041 treba da se osloni i nadoveže. Ukoliko nije bilo ni dogovora sa

⁸ “Službeni list Grada Beograda”, br. 74/2019.

⁹ „Inicijalna anketa – Ka Beogradu 2041” postavljena je na sajt Urbanističkog zavoda Beograda 24. marta 2021. godine.

stručnom javnosti u svim oblastima koje GUP uređuje - saobraćaj, stanovanje, privreda, i dr., proizilazi zaključak da su rešenja predstavljena u njemu proizvoljne želje obrađivača plana.

Od početka izrade plana do danas, nije bilo ozbiljnijih dogovora i debate u okvirima stručne javnosti - ili bar oni nisu javno predstavljeni. Elaborat za rani javni uvid (RJU) ignoriše i izostavlja mnoge važne ciljeve zacrtane u drugim dokumentima, pre svega Strategiji održivog urbanog razvoja, ključnog dokumenta na koji GUP 2041 treba da se osloni i nadoveže. Ukoliko nije bilo ni dogovora sa stručnom javnosti u svim oblastima koje GUP uređuje - saobraćaj, stanovanje, privreda, i dr., proizilazi zaključak da su rešenja predstavljena u njemu **proizvoljne želje obrađivača plana**.

Novina u dosadašnjoj praksi je da javni uvid nije održan u suterenu Sekretarijata za urbanizma i građevinske poslove, već u prizemlju zgrade Skupštine grada Beograda. Takođe, Elaborat je izložen na još dve centralne gradske lokacije – u holu zgrade Urbanističkog zavoda Beograda i u ulici Knez Mihailova ispred „Beogradskog izloga“. Primedbe su se, prema dosadašnjoj praksi, predavale u pisanoj formi, na adresu ili na pisarnici Sekretarijata.

Održavanje javnog uvida na više lokacija predstavlja pozitivan pomak u odnosu na dosadašnju praksu. Ipak, to podrazumeva da je na lokacijama, u određenim terminima, prisutno stručno lice koje može, ali i ne mora biti član autorskog tima planskog rešenja, zaduženo da pojedinačno odgovara na pitanja zainteresovanih. Ova praksa može biti primerena razrešavanju pojedinačnih upita, dodatnih nedoumica zainteresovanih ili za davanje dodatnih pojašnjenja, ali autorke ovog teksta smatraju da ona nije adekvatna predstavljaju plana ovakve kompleksnosti i značaja, a pogotovo ne za potrebe najšire javnosti.

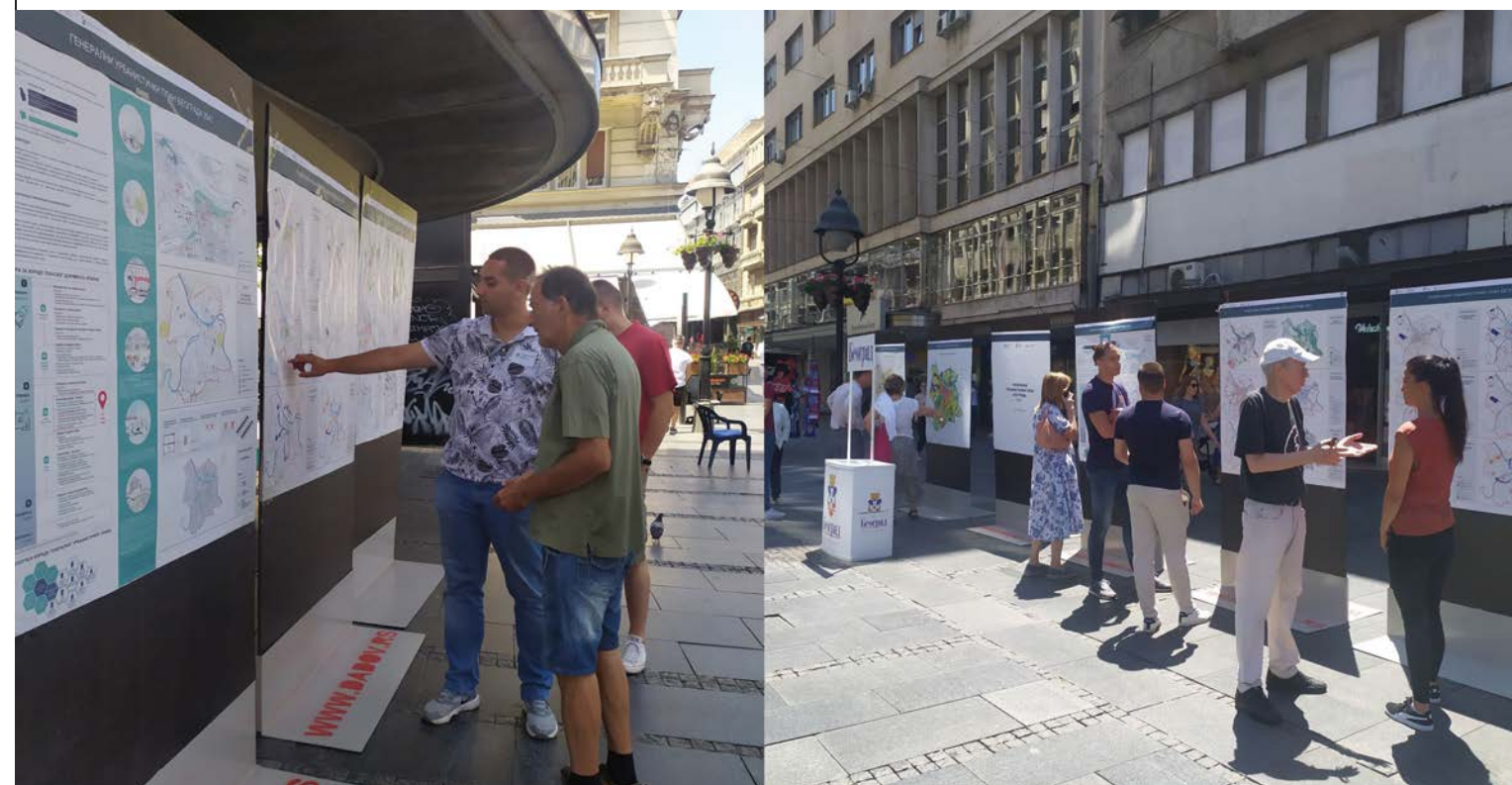
Usled toga je više udruženja i organizacija civilnog društva, na inicijativu stručne organizacije **Nove planska praksa**, tražilo održavanje **javnih prezentacija**

predloženog planskog rešenja – organizovanje zasebnih događaja, otvorenih za javnost, gde će autori GUP-a i predstavnici nadležnih organa, uz posebno pripremljene prezentacije, predstaviti koncept plana zainteresovanoj javnosti, njegovu složenost, suštinske teme i rešenja, kao i kako razumeti ovaj plan i uključiti se u njegovu izradu u daljim fazama.

Gradska uprava je na zahtev odgovorila obećanjem da će u budućnosti biti održane takve prezentacije. Međutim, njihov najveći značaj je održavanje upravo u konceptualnoj fazi plana, fazi ranog javnog uvida. Ukoliko one uslede u sledećoj fazi, fazi javnog uvida, javnosti se predstavlja već razrađeno plansko rešenje – u kome nema prostora za dijalog o temama od suštinskog značaja strateškog plana i pravcima razvoja grada.

Rani javni uvid u GUP 2041, Knez Mihailova ulica, jun 2022.

Izvor: Urbanistički zavod Beograda

Metodologija?

Prvi preduslov za stvarno razumevanje strateškog urbanističkog plana kao što je GUP, jeste postojanje strukturirane metodologije izrade - takve koju je moguće ispratiti od prvih polaznih pretpostavki, analize postojećeg stanja i postavljenih ciljeva, pa sve do instrumenata implementacije, kontrole stepena realizacije i mehanizama za korekcije u skladu sa promenama.

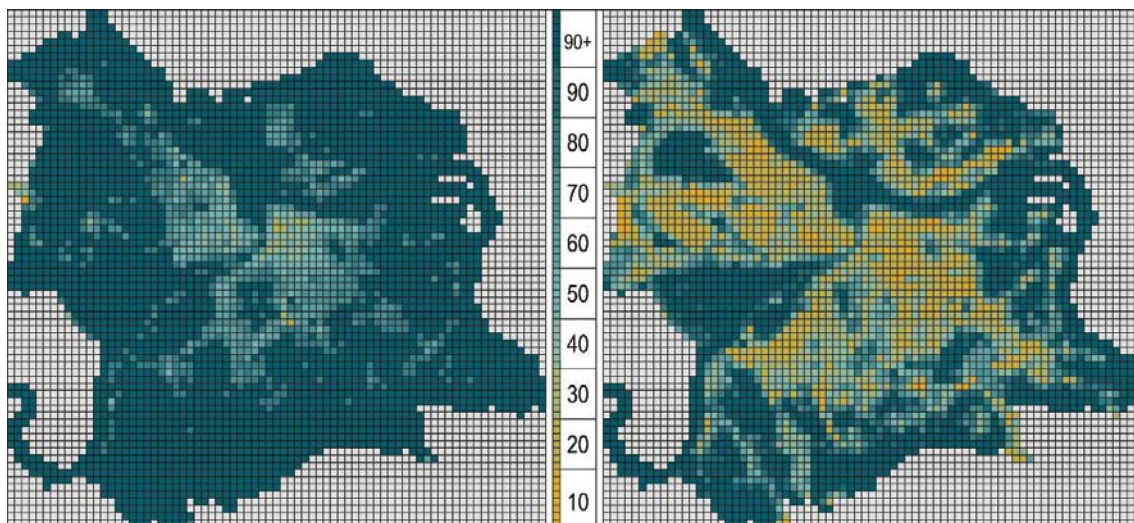
Međutim, takva metodologija izrade GUP nije primenjena, pa nije moguće stvarno praćenje i kontrola planskog dokumenta. Zbog toga je svaki komentar GUP-a samo to: komentar koji ne može sistemski i sistematično da da analizu i kritiku (pozitivnu ili ne) ponuđenog rešenja.

Analiza planskog rešenja?

Svaka analiza ovako koncipiranog planskog rešenja je parcijalna i nepotpuna, jer ne postoji referenti okvir u odnosu na koji ju je moguće postaviti:

- Nema prostora za kritiku ciljeva ako ne znamo postojeće stanje, niti možemo očekivati određen stepen realizacije, kada nisu dati nikakvi kvalitativni ili kvantitativni parametri planiranog stanja.
- Ciljevi plana su paušalno postavljene želje, bez ikakvog utemeljenja u potrebama građana i strategijama koje bi trebalo da budu osnov za izradu GUP-a (najvažnija je Strategija održivog urbanog razvoja usvojena 2019. godine.).

- Ciljevi poput *zdrav, efikasan, otporan, inovativan, pametan, mobilan grad, plan velikih poteza*, se ne mogu okarakterisati drugačije nego kao uopštene, marketinški zasnovane floskule, odvojene od realnog sadržaja. Tako postavljene ciljevi *de facto* ne obavezuju nikoga, jer *nisu* podržani nikakvim normativima i standardima, niti zasnovani na jasno definisanim potrebama i kriterijumima.
- Odsustvo strukture i metodologije upadljivo je u većini tematskih oblasti koje GUP 2041 obrađuje, sa izuzetkom zelene regulative.
- **Stanovanje** je, uprkos nespornoj činjenici da je to veoma važna tema za sve građane Beograda, postavljeno paušalno. Ne postoji analiza postojećeg stanja, osim numeričkih pokazatelja o izgrađenim stambenim kvadratima u prethodnom periodu.
- Ovako postavljen prikaz stanovanja je porazan za struku i građane, jer pokazuje duboko neprepoznavanje teme stanovanja kao važne urbanističke teme. Njegovo prevođenje u kvantifikaciju koja ima značaja za tržište, bankarski sektor i investitore u stanogradnju, ništa ne govori o tome kako stanuju građani Beograda.
- Ciljevi za oblast stanovanja su jednako proizvoljni i neupotrebljivi. Veliki je izazov pred obrađivačima plana da nasumično nabacane stavke *diversifikacija, stambena podrška, transformacija i standardi stanovanja*, u fazi izrade Nacrta plana, uspostave kao stvarne ciljeve, prevedu u racionalne kriterijumske okvire i osmisle sprovodive i merljive pokazatelje za njihovo sprovođenje.
- Teme koje se ističu u predloženom rešenju su širenje grada na poljoprivrednim površinama i intenzivna izgradnja, dok nedostaje adekvatan odgovor na prepoznate probleme klimatskih promena, smanjenje poroznosti tla, nedostatak i neadekvatnu zelenu infrastrukturu, neadekvatne stambene politike, i brojne druge suštinske teme razvoja grada u narednih 20 godina.

Ocena poroznosti tla, iz Elaborata za rani javni uvid GUP 2041

Pojedinačni projekti?

Iako je u pitanju strateški plan, čiji najveći značaj je u sveobuhvatnom pogledu na pravce razvoja grada i složeno razvijanje strategija i scenarija koje odgovaraju potrebama stanovništva, prepoznatim tendencijama i željenim projekcijama razvoja, javnost su po pravilu najviše zainteresovali pojedinačna rešenja i predstavljeni projekti. Među njima, predstavljeni kao projekti od strateškog značaja, ističu se razvoj turizma na Velikom ratnom ostrvu, izmeštanje Hipodroma u Ovču, razvoj područja Beogradskog sajma kao zone intelektualnih i kreativnih industrija, transformacija hidroelektrane Snaga i svetlost, izgradnja Nacionalnog fudbalskog stadiona u Surčinskom polju i dr.

Promišljanje pojedinačnih projekata je svakako od značaja za razvoj grada, ali primarni fokus strateškog urbanističkog plana nije na pojedinačnim rešenjima i projektima – oni moraju biti posledica sagledavanja složene šire slike, postavljanja strateških pravaca razvoja, ciljeva i rešenja, kao i metodologije i analize na osnovu kojih se takve vizije utemeljuju. Kao što je prethodno navedeno, takva analiza predocenog planskog rešenja nije moguća, upravo usled nedostataka u njegovoj izradi.

Izvor: <https://www.gradnja.rs/beogradska-periferija-novi-mamac-za-investitore/>

06 ŠTA DALJE? Javni uvid u GUP 2041

Prema proceduri izrade i usvajanja planova, nakon predstavljanja Elaborata za rani javni uvid i obavljenog ranog javnog uvida (u minimalnom trajanju od 15 dana) tokom kojeg se prikupljaju uslovi nadležnih institucija i mišljenja (primedbe) najšire javnosti, plansko rešenje se dalje razvija. Zatim se javnosti predstavlja Nacrt plana, izložen na javni uvid, u trajanju od najmanje 30 dana. U ovoj fazi se predstavlja razrađeno plansko rešenje, za koje se podrazumeva da je postignut društveni dogovor u vezi s konceptualnim okvirom i pravcima razvoja (tokom faze ranog javnog uvida).

Nakon prikupljanja primedbi tokom trajanja javnog uvida, održava se javni deo sednice Komisije za planove, kojoj mogu prisustvovati svi zainteresovani, obrađivač plana uživo obrazlaže podnete primedbe, a građani imaju priliku da dodatno obrazlože prethodno podnete primedbe. Sledi zatvoreni deo sednice Komisije za planove, a potom i skupštinska procedura usvajanja planskog dokumenta i njegovo objavljivanje u službenom glasilu. Nakon usvajanja i objavljivanja, plan stupa na snagu i može se započeti sa sprovođenjem planskog rešenja.

Više o ovom procesu, kako ga razumeti i kako se u njega uključiti, pogledajte u „Malom velikom pojmovniku urbanističkog planiranja“ Nove planske prakse. —————→

07 ANEKS 1: zahtev više organizacija civilnog društva za održavanjem javnih prezentacija

*Sekretarijatu za urbanizam i građevinske poslove Gradske uprave grada Beograda
Komisiji za planove Skupštine grada Beograda*

Zahtev za organizovanje javnih prezentacija Generalnog urbanističkog plana Beograda 2041, izloženog na rani javni uvid

31 ekspertska organizacija, građanska i neformalna inicijativa uputila je zahtev nadležnim institucijama, *Sekretarijatu za urbanizam i građevinske poslove Gradske uprave grada Beograda i Komisiji za planove Skupštine grada Beograda*, da u što kraćem roku organizuju javne događaje, **javne prezentacije Generalnog urbanističkog plana Beograda 2041** koji se nalazi na ranom javnom uvidu do 30. juna 2022. godine.

Rani javni uvid povodom izrade Generalnog urbanističkog plana Beograda 2041 oglašen je 13. juna i trajaće do 30. juna. Ovaj plan predstavlja krovni urbanistički plan kojim će biti postavljena strategija (urbanog) razvoja glavnog grada Republike Srbije u narednih 19 godina.

Izrada ovog kompleksnog planskog dokumenta započeta je pre skoro tri godine, bez adekvatnih konsultacija sa javnošću. Imajući to u vidu, objavljivanje ranog javnog uvida predstavlja dugo očekivani i pozitivan pomak. Ipak, kompleksnost ovog dokumenta i njegov poseban značaj za budućnost grada i svih njegovih stanovnika i posetioca, upućuju na obavezu korišćenja svih dostupnih alata

uključivanja javnosti u njegovo oblikovanje. **Javne prezentacije sadržaja GUP 2041 izloženog na rani javni uvid predstavlja neophodni i minimalan iskorak u pravcu otvaranja stvarnog dijaloga o razvoju Grada.**

Kako bi suštinsko uključivanje zainteresovane javnosti na početku procesa izrade Generalnog urbanističkog plana Beograda 2041 zaista bilo moguće, neophodno je, pre svega, da se javnost adekvatno informiše. Već prve reakcije na objavljivanje ranog javnog uvida ukazuju na to da je potrebno javnosti predočiti precizna i razumljiva objašnjenja predloženih rešenja i rasveteliti metodologiju i proceduru izrade generalnog urbanističkog plana, i to na javnom događaju tokom kojeg će biti omogućena dvosmerna komunikacija između zainteresovane javnosti i obrađivača plana i donosioca odluka. Iako su predviđena tri punkta u centralnoj gradskoj zoni na kojima građani mogu dobiti informacije od predstavnika obrađivača plana, oni su građanima dostupni isključivo u radno vreme, tokom radnih dana, te ovaj način približavanja sadržaja GUP 2041 ne odgovara interesovanju javnosti i važnosti ovog strateškog plana. Takođe, davanje informacija o materijalu na ranom javnom uvidu nije jednako objašnjenju suštine planskog rešenja od strane rukovodioca izrade plana.

U dosadašnjoj praksi smo svedoci toga da javni deo sednice Komisije za planove, koji se održava na koncu javnog uvida i participativne procedure, zapravo preuzima ulogu javne prezentacije – jer predstavlja prvi i jedini javni skup u proceduri na kome građani mogu obrađivačima plana i Komisiji za planove direktno da upute pitanja vezana za plansko rešenje i uživo objasne svoje stavove, potrebe i interese. Međutim, kako ovaj korak dolazi na kraju participativne procedure, i stoga nije namenjen predstavljanju planskog rešenja, već davanju komentara i diskutovanju podnetih primedbi, neophodno je javne prezentacije organizovati već u konceptualnoj fazi izrade plana – upravo u toku ranog javnog uvida u Generalni urbanistički plan Beograda, koji se trenutno održava.

Uvereni smo da je otvoren pristup u interesu i gradske uprave i obrađivača plana, i da uz poboljšane mehanizme učešća javnosti u korigovanju i dopuni predloga

GUP-a, možemo dobiti kvalitetan i sprovodiv plan koji će biti osnova za kvalitetan prostorni razvoj Beograda u narednom periodu.

Stoga, dole potpisane ekspertske organizacije, inicijative građana i neformalne komšijske mreže traže od nadležnih institucija, Sekretarijata za urbanizam i građevinske poslove Gradske uprave grada Beograda i Komisije za planove Skupštine grada Beograda, da u što kraćem roku organizuju **javne prezentacije Generalnog urbanističkog plana Beograda 2041** koji se nalazi na ranom javnom uvidu do 30. juna 2022. godine.

Zahtev podnose 16.06.2022. sledeće organizacije, inicijative i neformalna udruženja građana:

• Nova planska praksa,	• UG Komšija Krnjača
• Ministarstvo prostora,	• Bežanija ostaje, Kosa prkosi
• RERI – Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu,	• Sačuvajmo Gardoš i Zemun
• Polekol,	• Mirijevo zeleno i zdravo
• Pravo na vodu,	• Tačka komunikacije
• BOŠ – Beogradska otvorena škola,	• CZKD
• CEUS,	• Udruženje građana Šljunkara
• Ulice za bicikliste,	• Blok 8 – Kineski zid
• Ekonaut,	• Inicijativa za zeleniji i uređeniji blok 44
• Zelena tranzicija,	• MZ Stjepana Filipovića
• Bela čaplja 1165,	• Grupa Za naš lepu kraj Stjepana Filipovića
• Blok 37 zajednička akcija,	• Inicijativa Blok 33
• ZaNašKej	• UG Zajednička akcija Blok 70/70a
• Blokovi.com	• Blok 45 Akcija
• EKO Društvena akcija	• Sačuvajmo zelenu Zvezdaru
	• UG Unija Treći Beograd

08 ANEKS 2: Primedbe NPP na GUP

Primedba na rani javni uvid u Generalni urbanistički plan Beograda, GUP 2041, upućena Sekretarijatu za urbanizam i građevinske poslove

01 PRIMEDBA – CILJEVI

Usaglasiti ciljeve GUP-a (međusobno i sa ciljevima SOUR 2030), koji su u materijalu dati nekonsekventno i bez razumevanja samog pojma planskog cilja. Na primer:

- U poglavlju 1.1 Pravni i planski osnov navedeno je da je osnovni cilj izrade GUP-a da grad postane ekonomičniji, efikasniji i fleksibilniji.
- U poglavlju 2.1 Opšti ciljevi izrade plana i koncepcija razvoja navedeno je sedam vizija sa ciljevima u okviru svake – zdrav grad, efikasan grad, otporan grad, inovativan grad, pametan grad (kao cilj navedena je samo relokacija novih vidova javnih usluga), mobilan grad i plan velikih poteza. Kod poslednje vizije piše da na osnovu svega proizilazi (!) da je glavni strateški cilj pametniji grad koji podrazumeva zdraviji, mobilniji, inovativan i efikasniji Beograd (izgleda da se u pretumbacijama iz nekog razloga izgubio samo pojam otporniji grad)

- U poglavlju 9. Očekivani efekti planiranja, navodi se da Beograd treba da se približi, bar na korak, pametnijem gradu, pametnijoj privredi, pametnijem korišćenju prostora (dodatno, po kom ključu su se odabrali baš i samo pojmovi grad, privreda i prostor?).

02 PRIMEDBA – POJMOVI

Upotrebljavati reči u skladu sa njihovim značenjem i značenjem koncepata koje označavaju. Na primer:

Ne koristiti reč strateški plan u materijalu koji ne poznaje ni svrhu ni postupke takvog planiranja, ne nazivati scenarijima razvoja poglavlja koja to de facto nisu, ne upotrebljavati pojam metodologija izrade GUP-a kod navođenja opštih mesta koja nemaju veze sa ovim postupkom, ne zvati decentralizacijom nameru za dekonstrukcijom centra i njegovo čišćenje od javnih gradskih sadržaja, ne izjednačavati nasumično anketiranje građana sa pojmom društveno odgovornog grada, uporno ponavljanje termina inovativno, pametno i kreativno neće nadomestiti potpuni nedostatak istog, ne mešati vizije i ciljeve, itd.

Takođe, objasniti viziju GUP-a plan velikih poteza tako da je razumeju i čitaoci koji ne koriste psihoaktivne supstance.

03 PRIMEDBA – METODOLOGIJA

Prilikom izrade GUP-a osmisлити i potom primeniti konkretnu metodologiju, a ne gomilu nasumičnog i proizvoljno skupljenog teksta i grafike. Da podsetimo, pojam metodologija izrade GUP-a podrazumeva, u najkraćim crtama:

- Sistem / niz osmišljenih i povezanih tehnika, postupaka, pravila, alata koji za cilj imaju da prepoznaju i analiziraju okvir za izradu GUP-a, postojeće stanje u gradu po sektorskim temama, evaluaciju postojećeg i planiranog, probleme i ciljeve razvoja, mehanizme implementacije / realizacije, monitoringa sprovođenja, i prilagođavanja promeni uslova i trendova u periodu važenja plana – 20 godina.
- Konsekventnost koraka / postupaka u izradi planskog dokumenta.
- Primenu urbanističkih tehnika, kriterijuma, indikatora kao uslova sine qua non za realno vrednovanje postojećeg stanja, projekcija za naredni period, kvalitativnih i kvantitativnih promena.

04 PRIMEDBA – KONCEPTI

Pojmove pametan, inovativan, zdrav, otporan, kreativan ne krostiti u marketinške svrhe, već suštinski proučiti, odabrati prioritete i upotrebiti ove koncepte u metodologiji izrade GUP-a.

S tim u vezi proučiti i koncept planiranja u doba neizvesnosti, pa u skladu sa novim saznanjima do kojih će se doći, ispuniti zakonsku obavezu da polazne osnove GUP-a sadrže scenarije razvoja oko kojih se može odlučivati, razvijene u skladu sa trendovima koje diktira neizvesna budućnost. Samim tim brisati iz teksta i namera prevaziđenu ideju GUP-a kao „slike grada za 20 godina“, koja datira od pre pola veka i ne odgovara savremenim trendovima u strateškom planiranju (podržanim u Srbiji i celim Zakonom o planskom sistemu i raznim podzakonskim aktima).

05 PRIMEDBA – OSNOV

Ne navoditi desetine zakona i strateških dokumenata u poglavlju 1.1 Pravni i planski osnov, bez obzira na uloženi trud da se svi oni pronađu i popišu, ukoliko se plansko rešenje ne oslanja na njih. S tim u vezi, vezati ciljeve izrade GUP-a za mere iz konkretnih strateških dokumenata koji su prepoznati kao relevantni, naročito za SOUR 2030 kao najaktuelniji domaći dokument u oblasti urbanog razvoja, donet na nacionalnom nivou 2018. godine, koji je i Zakonom o planiranju i izgradnji i u Odluci o izradi GUP-a naveden kao osnov za izradu plana.

Na primer, u GUP uneti kriterijume i mehanizme za „regulisanje načina i uslova pribavljanja i upravljanja površinama ostale namene za javno korišćenje u stambenim i drugim zonama i celinama“ (direktan citat) koje eksplicitno predviđa Strategija održivog urbanog razvoja do 2030. godine, u paketu mera 2.1: Kvalitet uređenosti i identitet centralnih urbanih zona i javnih prostora.

06 PRIMEDBA – PARAMETRI

U GUP uvesti kontrolne urbanističke parametre, koji su upravo neophodni za nivo razrade i svrhu GUP-a kao strateškog urbanističkog plana.

Primenu ovih parametara – gustina stanovanja, odnos namena, udeo zelenila, parametri vezani za osunčanost i provetrenost, vizure i siluete naselja / gradskih celina, i drugo – eksplicitno predviđa Strategija održivog urbanog razvoja do 2030. godine, u paketu mera 2.1: Kvalitet uređenosti i identitet centralnih urbanih zona i javnih prostora, koja je u GUP-u navedena kao jedna od relevantnih za plansko rešenje.

Kontrolne urbanističke parametre (navedene i druge prema potrebi – poput indeksa izgrađenosti i ekološkog indeksa) neophodno je vezati za ciljeve plana, a zatim i primeniti u analizi i oceni postojećeg stanja, potom i u planiranom stanju, kao i merama za monitoring i realizaciju plana u skladu sa zacrtanim ciljevima.

07 PRIMEDBA – ZELENA INFRASTRUKTURA

Poglavlje 3.3 Zelena infrastruktura dopuniti svim relevantnim ciljevima, podacima i kontrolnim urbanističkim parametrima koji su odlično primenjeni u analizi postojećeg stanja za istu oblast u poglavlju 1.3 Postojeće stanje. Ovo je bez sumnje stručno najkvalitetnija analiza u celom izloženom Elaboratu, i neophodno je da se isti profesionalni kvalitet nastavi i u planiranom stanju, što se postiže vezivanjem i primenom istih urbanističkih kriterijuma i parametara iz analize za operacionalizaciju ciljeva GUP-a. Takođe, zaključke ovog poglavlja (koji se odnose na preplaniranost grada npr.) dosledno primeniti na plansko rešenje u svim oblastima.

U tom cilju, uvesti ekološki indeks kao neophodan parametar – kako za svu buduću izgradnju, tako i u zonama rekonstrukcije – kao suštinsko inovativno i pametno rešenje koje može ponuditi ovaj plan.

08 PRIMEDBA – STANOVANJE

S obzirom na to da se ni jedan od ciljeva plana ne odnosi neposredno na stanovanje, potrebno je značajno, od temelja unaprediti ciljeve i mere koje se tiču stanovanja u Beogradu u narednih 20 godina, s obzirom da je ova osnovna gradska funkcija neizmerno profesionalno zapostavljena i zapuštena u proteklim decenijama (a čini se da će tako i ostati). Na primer:

- Dvesti u logičnu vezu diverzifikaciju kao jedan od četiri principa formiranja posebnih ciljeva za oblast Stanovanje sa planskim rešenjem koje podrazumeva „zadržavanja iste tipologije koju ima prethodni plan“ uz još dodatne redukcije (npr. isključivanje / minimizovanje mogućnosti nove izgradnje porodičnog stanovanja u centralnoj i srednjoj zoni).

- Dati konkretne mehanizme za sprovođenje stambene podrške kao jednog od četiri principa formiranja posebnih ciljeva za oblast Stanovanje – lokacije za podržanu stambenu izgradnju (socijalno, subvencionisano, zadružno), kao i urbanističke, kvantifikacione i druge prostorne kriterijume za njenu realizaciju.
- Dati konkretne mehanizme za sprovođenje transformacije postojećih urbanih celina koje se „ne koriste na adekvatan način, a imaju potencijal za dalji razvoj“, što je treći princip formiranja posebnih ciljeva u oblasti Stanovanje. Prvo, Kako se određuje šta je neadekvatno korišćenje postojećih urbanih celina, koje urbane celine mogu biti predmet ovakvog preispitivanja, kao i uslove i parametre njihove transformacije (moguće namene, gustine, tipove novih struktura i slično).
- Objasniti razliku između braunfield lokacija (termin u širokoj upotrebi) i zona za transformaciju postojećih urbanih celina koje se ne koriste na adekvatan način, a imaju potencijal za dalji razvoj, što je treći princip formiranja posebnih ciljeva u oblasti Stanovanje. Objasnjenje je neophodno da bi sama ideja transformacije bila jasna i da bi se omogućila provera kvaliteta potencijalnih transformacija u periodu realizacije plana.
- Precizno prikazati sve izmene u okviru četvrtog principa formiranja posebnih ciljeva za oblast Stanovanje – standardi stanovanja / izmene postojećih urbanističkih parametara. Zbog čega se parametri standarda stanovanja menjaju, i kako glase postojeći, a kako novi, unapređeni. (napomena: ukidanje 15% povećane izgradnje na uglovima objekata višeporodičnog stanovanja nije promena standarda stanovanja, s obzirom da to uvećanje kao takvo nije standard stanovanja, već samo to – parametar izgradnje)
- Definirati šta se tačno podrazumeva pod pojmovima racionalizacija, revitalizacija i razvoj novih naselja i primenu kakvih urbanističkih tehnika i parametara ovi koncepti podrazumevaju. Za potonje naročito u kontekstu opšteg početnog

stava da će se stanovanje „razvijati pretežno na postojećim i već isplaniranim površinama kako bi se kontrolisao rast grada i sačuvalo neizgrađeno zemljište“, a potom koncepcije razvoja u kojoj se kaže „Izvesno je da će biti potrebne nove lokacije, ali ne za masovnu stambenu izgradnju, već da bi se zadovoljile potrebe za stanovanjem u naseljima nižih gustina“.

- Izbaciti šemu P+1, kao i ostele suvišne crtežčice sa ovog lista, iz poglavlja 3.4 Stanovanje. Osim što je neprecizna i ne govori ništa, još i vređa inteligenciju svakog građanina.

09 PRIMEDBA – ODGOVORNOST

Odrediti rukovodioca izrade plana u skladu sa Zakonom – da poseduje odgovarajuću licencu odgovornog urbaniste i priložiti u dokumentaciji plana njegovu Izjavu, u skladu sa propisima. Takođe, Zakon ne poznaje mogućnost da licencu i izjavu odgovornog urbaniste daje član sinteznog/radnog tima (na stranu što je njegova Izjava da je plan urađen u skladu sa Zakonom već u ovom koraku netačna).

Obezbediti potpise svih stručnjaka koji su navedeni kao saradnici, članovi saveta plana i sinteznog i radnog tima, kojim oni potvrđuju svoje angažovanje na izradi GUP-a i saglasnost (u svom domenu) sa finalnim, izloženim materijalom. U suprotnom, spisak imena na prvim stranama teksta je puka upotreba autoriteta i njihovih profesionalnih dostignuća i reputacije u cilju davanja legitimiteta planu, bez ralnog i moralnog osnova.

S tim u vezi apelujemo, da institucije koje vode proces planiranja na dalje postupaju u skladu sa visokim standardima profesionalne i etičke odgovornosti prilikom izrade ovako važnog planskog dokumenta za grad Beograd.

S poštovanjem, Nova planska praksa

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

711.45(497.11 Београд)

RANI javni uvid u Generalni urbanistički plan Beograda 2041 GUP 2041 / [autorke Ljubica Slavković ... [et al.]]. - [Beograd] : Nova planska praksa, 2022 (Beograd : Standard 2). - 45 str. : ilustr. ; 22 cm. - (Razumevanje planskih dokumenata kao preduslov participacije ; prilog 3)

“Priručnik je izradila stručna organizacija Nova planska praksa u okviru projekta Rašćivijajmo planiranje! Informisano društvo ka suštinskoj participaciji” -->kolofon. - Podaci o autorkama preuzeti iz kolofona. - Tiraž 200.

ISBN 978-86-903760-4-9

1. Славковић, Љубица, 1984- [аутор]
а) Урбанистичко планирање -- Београд

COBISS.SR-ID 81185033

ISBN 978-86-903760-4-9